

Kapitola 1.7 Všeobecné ustanovenia platné pre triedu 7

1.7.1 Všeobecne

1.7.1.1 RID pevne stanovuje bezpečnostné štandardy, ktoré umožňujú postačujúcu kontrolu žiarenia, kritického stavu a termického ohrozenia osôb, majetku a životného prostredia, pokiaľ súvisia s prepravou rádioaktívnych látok. RID je založený na základe Pravidiel na bezpečnú prepravu rádioaktívneho materiálu – IAEA Regulations for the Safe Transport of Radioactive Material (ST-1), IAEA Wien (1996). Vysvetľujúci materiál ST-1 je obsiahnutý v „Advisory Material for the IAEA Regulations for the Safe Transport of Radioactive Material“ (vydanie 1996), Safety Standard Series No. ST-2, IAEA Wien (bude zverejnený).

1.7.1.2 Cieľom RID je ochrana osôb, majetku a životného prostredia pred vplyvom žiarenia pri preprave nebezpečných látok. Táto ochrana sa dosiahne:

- bezpečným obalom rádioaktívneho obsahu;
- kontrolou vonkajšej dávkovej intenzity;
- zabránením vzniku kritického stavu;
- zabránením poškodeniu horúčavou.

Tieto požiadavky sa dosiahnu v prvom rade odstupňovaným postupom pri obmedzení množstva obsahu odosielaných kusov, vozňov a pri špecifikácii štandardu, ktoré je potrebné uplatniť na konštrukčný typ obalu na odosielané kusy vzhľadom na nebezpečné vlastnosti rádioaktívneho obsahu. Ďalej sa dosiahnu špecifikáciou požiadaviek na konštrukciu a prevádzkovanie odosielaných kusov vrátane údržby obalov so zreteľom na druh rádioaktívneho obsahu. A nakoniec sa dosiahnu vyžadovaním administratívnej kontroly vrátane povolenia/schválenia, ktorá sa uplatní súhlasom príslušného úradu, ako je to uvedené ďalej.

1.7.1.3 RID platí tiež na prepravu rádioaktívnych látok po kofajach vrátane prepravy, ktorej prináleží používanie rádioaktívnych látok. Preprava zahŕňa všetky činnosti a opatrenia, ktoré súvisia s premiestnením rádioaktívnych látok a látok, ktoré také obsahujú; zahŕňa nielen konštrukciu, výrobu, údržbu a rekonštrukciu obalu, ale aj prichystanie, vypravenie, naloženie, prepravu vrátane pobytu podmieneného prepravou, vyloženie a prevzatie v mieste určenia zásielok a odosielaných kusov obsahujúcich rádioaktívne látky.

Pri navrhovaní kritérií RID bol použitý odstupňovaný postup a sú charakterizované troma stupňami ťažkostí:

- bežné podmienky prepravy (bez príhody);
- obvyklé podmienky prepravy (menšie príhody);
- podmienky prepravy pri nehode.

1.7.2 Program ochrany proti žiareniu

1.7.2.1 Preprava rádioaktívnych látok podlieha programu ochrany proti žiareniu, ktorý je systematicky zostavený na účel zabezpečenia primeraných opatrení na ochranu proti žiareniu.

1.7.2.2 Druh a rozsah prijatých opatrení je závislý od miery a pravdepodobnosti dávky ožiarenia. Program musí zahŕňať ustanovenia odsekov 1.7.2.3 a 1.7.2.4, osobitné ustanovenia CW 33 (1.1) a (1.4) uvedené v oddiele 7.5.11, ako aj opatrenia platné pre prípad nehody. Dokumenty programu musia byť k dispozícii na požiadanie príslušných úradov na účel posúdenia.

1.7.2.3 Ochrana a bezpečnosť musia byť tak optimalizované, aby miera individuálnych dávok, počet ožiarенých osôb, ako aj pravdepodobnosť pôsobiacej expozície bola taká nízka, ako je s ohľadom na hospodárske a sociálne faktory prijateľným spôsobom dosiahnuteľná, pričom osobné dávky musia byť nižšie ako relevantné hraničné hodnoty dávok. Má sa zvoliť taký štruktúrally a systematický postup, ktorý zohľadňuje vzájomné pôsobenie pri preprave vrátane iných činností.

1.7.2.4 Pri expozíciách vyplývajúcich z prepravných činností, pri ktorých sa predpokladá, že efektívna dávková intenzita

- pravdepodobne neprekročí hodnotu 1 mSv za rok, nie je potrebné zaviesť ani osobitný pracovný postup, ani detailnú kontrolu či program kontroly dávkovej intenzity, ani individuálnu evidenciu údajov;
- pravdepodobne dosiahne hodnotu medzi 1 a 6 mSv za rok, zavedie sa program kontroly dávkovej intenzity na pracovisku alebo individuálna kontrola;
- pravdepodobne prekročí hodnotu 6 mSv za rok, zavedie sa individuálna kontrola.

Ak sa vykonáva individuálna kontrola alebo kontrola pracoviska, je nutné vykonávať aj primeranú evidenciu údajov.

1.7.3 Zabezpečenie kvality

Programy zabezpečenia kvality, ktoré sú založené na medzinárodných, národných alebo iných normách a sú akceptované príslušnými úradmi, sú vyhotovené na účel zabezpečenia dodržovania príslušných podmienok RID vzťahujúcich sa na konštrukciu, výrobu, prehliadky, dokumentáciu, používanie, ošetrovanie a kontrolu rádioaktívnych látok v osobitnej forme, nepatrne disperzných rádioaktívnych látok a odosielaných kusov, ako aj na celý priebeh ich prepravy a skladovania. Potvrdenie o skutočnosti, že špecifikácie vzťahujúce sa na konštrukčný typ boli v celom rozsahu splnené, musí dať príslušný úrad k dispozícii. Výrobca, odosielateľ alebo užívateľ konštrukčného typu musia dať príslušnému úradu na požiadanie k dispozícii vhodné zariadenia na inšpekciu počas výroby a používania obalov a všetkým zúčastneným úradom preukázať, že

- a) konštrukčná metóda a použité materiály sa zhodujú so špecifikáciami konštrukčného typu;
- b) všetky obaly budú pravidelne prehliadnuté a v prípade potreby rekonštruované a udržiavané v dobrom stave tak, aby aj po opätovnom použití naďalej vyhovovali všetkým príslušným predpisom a špecifikáciám.

Pokiaľ je nutné schválenie/povolenie príslušným úradom, musí byť toto schválenie/povolenie vydané so zreteľom na program zabezpečenia kvality a musí byť závislé od tohto programu.

1.7.4 Osobitná dohoda

- 1.7.4.1 Pod osobitnými dohodami sa rozumejú podmienky, ktoré sú schválené príslušným úradom a podľa ktorých sa smú prepravovať aj také zásielky, ktoré nespĺňajú všetky ustanovenia RID vzťahujúce sa na rádioaktívne látky.

Poznámka: Osobitné dohody sa nepovažujú za dočasné odchýlky v zmysle oddielu 1.5.1.

- 1.7.4.2 Zásielky, pri ktorých nie sú splniteľné predpisy platné pre triedu 7, smú byť prepravované iba na základe osobitných dohôd. Za predpokladu, že príslušný úrad je presvedčený o skutočnosti, že požadované bezpečnostné normy stanovené RID boli alternatívnym spôsobom preukázané, aj keď preprava nie je uskutočniteľná v súlade s predpismi triedy 7 RID, môže príslušný úrad pre prepravu jednotlivých zásielok alebo pre plánovanú sériu viacerých zásielok schváliť osobitné dohody. Vcelku dosiahnutá bezpečnosť pri preprave musí byť prinajmenšom rovnocenná s bezpečnosťou dosiahnutou splnením všetkých platných predpisov. Pre medzinárodné zásielky tohto druhu je nutné multilaterálne povolenie.

1.7.5 Rádioaktívne látky s ďalšími nebezpečnými vlastnosťami

Pri balení, polepovaní, označovaní, umiestňovaní veľkých nálepiek, skladovaní a pri preprave rádioaktívnych látok je nutné dbať okrem rádioaktívnych a štiepných vlastností aj na všetky prídavné nebezpečné vlastnosti obsahu odosielaných kusov, ako je výbušnosť, zápalnosť, pyroforita, chemická jedovatosť a žieravosť, a či vyhovujú všetkým predpisom platným pre prepravu nebezpečného tovaru v zmysle RID.

1.7.6 Nedodržanie

- 1.7.6.1 Pri nedodržaní stanovených hraničných hodnôt RID pre dávkový príkon alebo pre kontamináciu

- a) musí byť odosielateľ informovaný o nedodržaní
 - (i) dopravcom, keď nedodržanie bude zistené počas prepravy, alebo
 - (ii) prijímateľom, keď nedodržanie bude zistené pri prijatí;
- b) musí, podľa prípadu, odosielateľ, prepravca alebo prijímateľ
 - (i) prijať okamžité opatrenia na zmiernenie následkov nedodržania,
 - (ii) vyšetriť nedodržanie a jeho príčiny, skutočnosti a jeho dôsledky,
 - (iii) prijať príslušné opatrenia na objasnenie príčiny a okolnosti, ktoré viedli k nedodržaniu, ukončiť, prípadne zabrániť podobným ťažkostiam, ktoré viedli k nedodržaniu, prípadne k ich opakovanému výskytu, a
 - (iv) príslušný(é) úrad(y) informovať o dôvode vzniku nedodržania a uviesť prijaté opatrenia na nápravu alebo predchádzanie nedodržaniu, a
- c) musí správu o nedodržaní poslať odosielateľovi a príslušnému(ým) úradu(om), len čo je to možné, keď nastala havarijná situácia alebo bezprostredne mohla nastať.